

› **SAMENWERKING OP BEDRIJVENTERREINEN**
JOS VAN ASTEN (POM), JAARA BIJVOET (TNO)

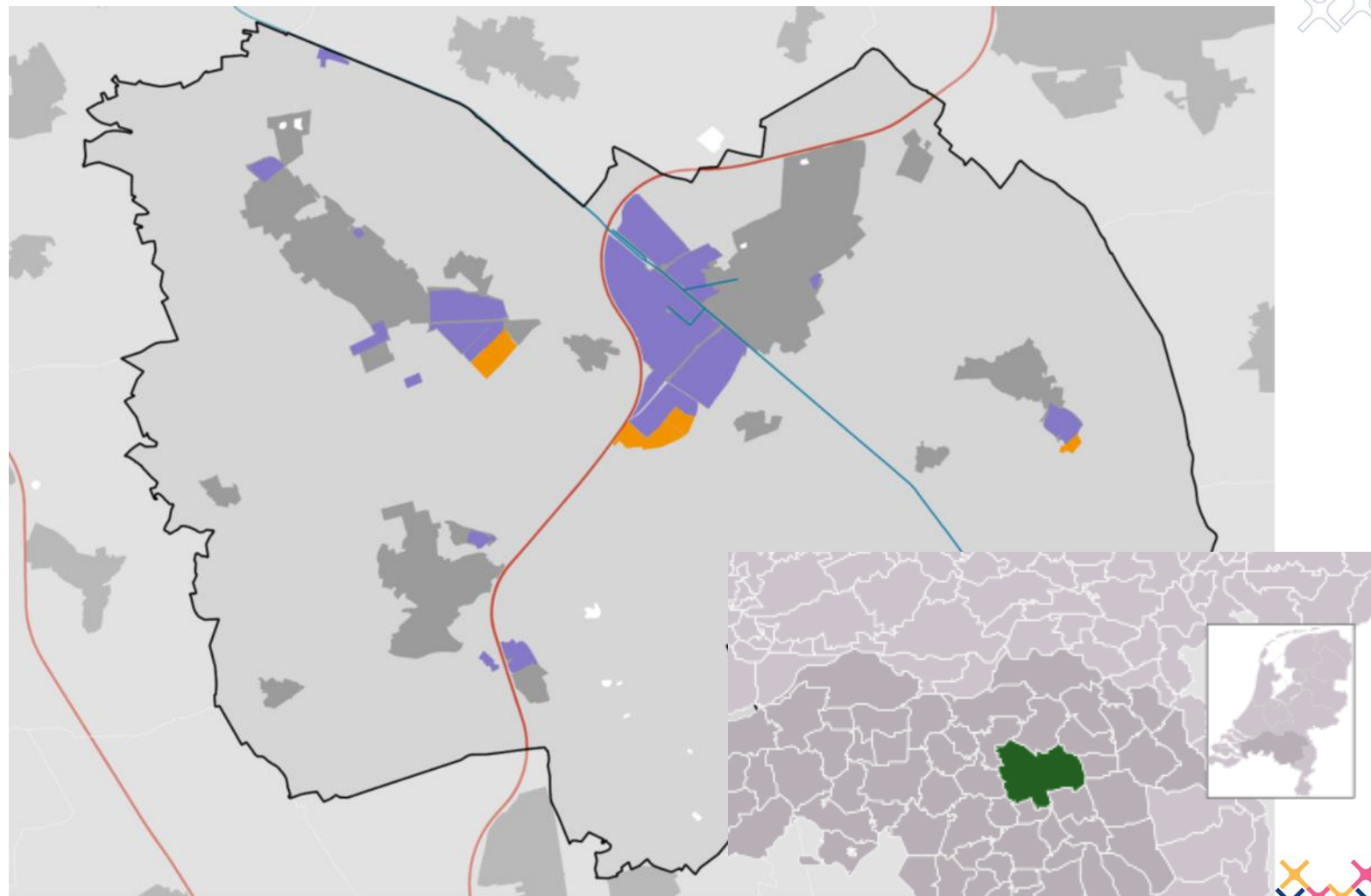
› VERDUURZAMING VAN BEDRIJVENTERREINEN

- › Ca. 3500 terreinen in Nederland
- › Geleverd aan bedrijventerreinen (openbare net):
 - › 20 miljard m³ aardgas en 39 miljard kWh elektriciteit
 - › Grofweg: helft van totale gasverbruik en een derde van het totale energieverbruik in NL
- › Besparingspotentieel op CO₂-uitstoot vergelijkbaar met aardgasvrije woonwijken
- › Wat is er nodig om bedrijventerreinen te verduurzamen?
 - › Samenwerken als een collectief cruciaal voor veel maatregelen
 - › Lokale trekker, zoals Platform Ondernemend Meierijstad



Platform Ondernemend Meierijstad

Collectieve belangenbehartiging en continue verbetering van het vestigingsklimaat voor 900 ondernemers (business-to-business) in de gemeente Meierijstad met in totaal meer dan 100.000 werknemers – waarvan 28.000 in de gemeente – die gevestigd zijn op 700 ha bedrijventerrein verdeeld over verschillende locaties



Duurzaamheid

- Waterstofpropositie
- Energiehandelsplatform / 'smart grid'
- Duurzaam transport en laadinfrastructuur
- DOE (Duurzaam Ondernemend Energiek): bewustwording en energiescans
- Klimaatadaptatie en vergroening
- Duurzaam uitgifteprotocol bedrijventerreinen
- Opzet energieloket
- Overige initiatieven: windmolens, warmtenet, zonneweides, kantoorpanden energielabel C, laadinfrastructuur bedrijventerreinen



Samenwerking op bedrijventerreinen



KLIMAATVERANDERING: LOCATIES

De belangen en eigendommen van de partijen liggen op verschillende plekken. Panden en percelen zijn privaat eigendom. Wegen, bermen en parkeervoorzieningen beslaan daarnaast zo'n 30% en zijn vaak eigendom van de gemeente of het parkmanagement.

SAMEN
KLIMAAT
BESTENDIG



OMWONENDE



PERSONEEL & KLANT



LOKALE OVERHEID

- afdeling ecologie
- ontwikkelmaatschappij
- afdeling economie
- afdeling verkeer
- afdeling klimaatadaptatie
- afdeling beheer
- ...

OPENBARE
RUIMTE

PRIVATE RUIMTE
(BUITEN & BINNEN)
TRANSPORTROUTES



BEDRIJF

OPENBARE &
PRIVATE RUIMTE

PAND &
PERCEEL



FINANCIER &
VERZEKERAAR

GEZAMENLIJKE
OPENBARE RUIMTE



PANDEIGENAAR



ONDERNEMERSVERENIGING



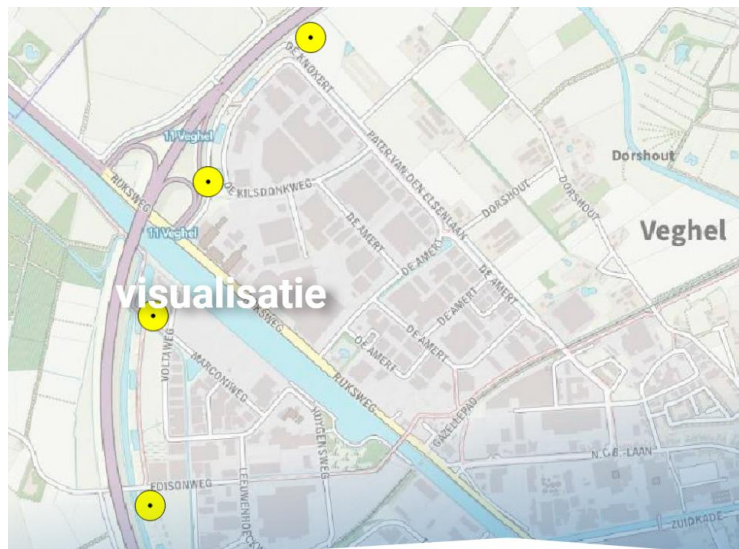
PARKMANAGEMENT



POM

Twée praktijkvoorbeelden

- Windmolens



- Waterstof



Windmolens

- Initiatief “Veghel Win(d)t”
- 4 grote windmolens, langs de A50 op de Veghelse bedrijventerreinen
- Initiatief van 4 grote bedrijven: Mars, Vanderlande, FrieslandCampina en Kuehne+Nagel
- Proces is gestart in 2010
- Bezwaren: zicht, geluid, slagschaduw, radarverstoring, ...
- Tegelijkertijd: in het kader van de RES moet in Meierijstad 900 ha zonneweide en 35 windmolens geplaatst worden om in 2050 CO2 neutraal te kunnen zijn
- Recent is het laatste bezwaar verworpen door de Raad van State
- Kosten: veel geld, veel tijd, veel frustratie
- Baten:
 - Bedrijven: groencertificaten, duurzame opwek energie, koppelingen met andere bedrijven en toepassingen
 - Omwonenden / omgeving: financiële compensatie, bijdrage aan versnelling duurzaamheid
 - Aanjaagfunctie voor verdere verduurzaming (alle) bedrijven
- Stand van zaken: realisatie in 2023, gesprekken met bedrijven over directe afname van windenergie (voor bedrijfsprocessen) en/of elektrolyse lopen



Waterstofeconomie Meierijstad

- Initiatief 10 grootste bedrijven
- Overtuiging: om de energietransitie te versnellen is het naast energiebesparing en duurzame opwek van energie (zon en wind), noodzakelijk om in te zetten op waterstof
- Toepassingen: (lange afstand) transport, industriële processen, gebouwverwarming en als batterij / accu voor (tijdelijke) opslag van duurzaam opgewekte energie
- Belemmeringen:
 - Toepassingen zijn nog beperkt
 - Businesscases zijn nog niet sluitend
 - Investeringskosten zijn groot
 - Niet voor elk bedrijf van toepassing
 - Onzekerheid ontwikkelingen (waterstofdelta, leveringszekerheid) en rol overheid
- Kansen:
 - Energietransitie versnellen
 - Collectief investeren
 - Investeringskosten in waterstoftankstations
 - Aantrekken hoogwaardige bedrijvigheid (o.a. elektrolyse) en werkgelegenheid
- Stand van zaken: onduidelijk / onzeker hoe verder. Heeft o.a. te maken met de mogelijkheden die de overheid biedt (vergunningen, aftakking(en) waterstofcorridor) en/of ondernemers op korte termijn durven kiezen voor waterstof (of inzetten op elektrificatie)



Knelpunten en succesfactoren in samenwerking op bedrijventerreinen

- Samenwerking “werkt” het beste bij een gedeelde uitdaging die ook gevoeld wordt → urgentie
- Belangrijke factoren: timing, budget, eigendomssituatie pand
- Wij hebben gekozen voor een koploperstrategie:
 - Bedrijven die willen en kunnen verduurzamen helpen en het podium geven. Bij voorkeur samen: suboptimale oplossingen, bedrijven hebben de omgeving nodig
 - Bedrijven die nog niet willen en/of kunnen eerst inspireren en inzicht geven (energiescans)
 - Tegelijkertijd: nieuwbouw, verbouw, een nieuwe machine of kantoorinrichting, een nieuw proces, ... het kan bijna niet anders of dit gebeurt duurzaam met aandacht voor energiebesparing en oog voor de toekomst
- Wat helpt niet? De huidige rol van de overheid: onduidelijk beleid / geen keuzes, ‘scope’ 2050, ellenlange procedures, risicomijdend gedrag / juridificering, ... → ga doen! Het houdt niet op bij plannen maken. De urgentie is groot. Zorg dat procedures korter worden en dat ontwikkelingen door kunnen. Biedt perspectief



› SUPPORT VOOR LOKALE TREKKERS



Gear@SME
Saving energy together

Meerwaarde van lokale trekkers

- › Organisatiekracht
- › Dichtbij de ondernemers
- › Ontzorgen en faciliteren
- › Strategisch en operationeel aan de slag gaan
- › Schakel tussen ondernemers, marktpartijen en overheden
- › Bevorderen sociale cohesie
- › Inspireren door successen

Europees project [GEAR@SME](#)

- › Verduurzaming van het MKB op bedrijventerreinen
- › Lokale vertrouwde partijen empoweren om de kloof tussen vraag en aanbod te overbruggen
- › **Resultaten**
 - › [Handboek](#) voor het opzetten van een organisatie, en energieprojecten
 - › Trainingen voor lokale trekkers
 - › Online Platform met o.a. toolset met energieanalyses, business case tool, administratieve instrumenten voor contractering
 - › Inspireren met breed gedeelde succesverhalen

› **AANBEVELINGEN OM DE VERDUURZAMING TE STIMULEREN** **GEACHTE BELEIDSMAKER, ..**

- › Zie bedrijventerrein als onderdeel van de wijk
- › Creëer een lange termijn beleidsstrategie voor het bedrijventerrein
- › Bied een startbudget
- › Stimuleer het delen van kennis

› **PROGRAMMA VERDUURZAMING VAN BEDRIJVENTERREINEN**

REGIONAAL PROGRAMMA, LANDELIJKE COÖRDINATIE, LOKALE REALISATIE

› Expertisecentrum voor publieke en private partijen

› **Begeleiden**

Onder begeleiding van regionale teams worden ondernemers in staat gesteld zelf de verduurzaming te trekken

› **Verbinden**

Partijen, initiatieven en projecten worden met elkaar verbonden om netwerken te creëren, kennisdeling te stimuleren en duurzame initiatieven aan te jagen

› **Ontwikkelen**

Samen met het landelijke programma worden knelpunten opgelost en worden tools ontwikkeld

› 30 regionale teams

› Ondersteuning bieden aan bestaande initiatieven

› Ondersteunen en stimuleren van samenwerkingen

› Kennis en kunde beschikbaar stellen op de bedrijventerreinen



› VRAGEN / MEER INFORMATIE

› Jos van Asten

- › Platform Ondernemend Meierijstad (POM)
- › 06-13447023
- › jos@pom.nl
- › www.pom.nl



POM

› Jaara Bijvoet

- › TNO
- › 06-11259852
- › Jaara.bijvoet@tno.nl
- › [Bedrijventerreinen versneld energiepositief | TNO](#)
- › [Home | GEAR@SME \(gearatsme.eu\)](#)
- › [Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen | Samen naar duurzame bedrijventerreinen \(pvbnederland.nl\)](#)